

Oslo, 15. mai 2020

Stortingets finanskomité
Partigruppene på Stortinget

INNSPILL TIL STORTINGETS BEHANDLING AV REVIDERT STATSBUDESJETT

Vi viser til Stortingets behandling av revidert statsbudsjett (Prop. 107 LS (2019-2020) og Prop. 117 S (2019-2020) og finanskomiteens invitasjon til å komme med skriftlige innspill.

Skatter og avgifter

Merverdiavgift på reparasjoner (kap. 5521 post 70)

Et viktig tiltak for å redusere klimafotavtrykket fra nordmenns forbruk må være å stimulere til mer reparasjon og gjenbruk. Dette vil bidra til en sirkulær økonomi, som foruten klimagassreduksjoner sparer samfunnet for ressurser og naturødeleggelser. Reparasjon krever arbeidskraft, og dette er dyrt i Norge. En måte å stimulere denne delen av økonomien på vil være å fjerne merverdiavgiften på reparasjoner og heller operere med nullsats. Naturvernforbundet ber om at det i revidert statsbudsjett innføres merverdiavgift med nullsats på reparasjoner av klær og sko, tur- og sportsutstyr, møbler, verktøy og elektronikk.

Samferdselsdepartementet

Støtte til Avinor og luftfarten

Det er forståelig at regjeringen vil sørge for at Avinor skal være i stand til å opprettholde daglig drift av luftrommet og flyplassene. Vi mener imidlertid at de planlagte *utbyggingene* av flyplassene må legges på is. Atferdsendringer som følge av koronaviruset samt behovet for kraftige kutt i klimagassutslipp tilsier at det er stor usikkerhet rundt trafikkprognosene framover, og det er av miljømessig grunner ikke ønskelig at trafikken kommer opp på gamle høyder igjen. Alle investeringer må ses i lys av det. I tillegg er det stort behov for midler til andre krisetiltak, som tilsier at midlene til Avinor bør reduseres.

Videre advarer vi mot ytterligere direkte støtte til luftfarten uten at dette knyttes direkte til en forpliktelse om å opprettholde et tjenestetilbud. Luftfarten har fram til nylig opplevd en kraftig trafikkvekst, særlig innen ferie- og fritidsreiser utenlands. Flere selskap har gjennom satsinger her tatt en stor finansiell risiko. Da snakker vi ikke om flyruter med distriktspolitisk begrunnelse, men om tilbud som skapes i et kommersielt marked og med høye klimagassutslipp. Utenrikstrafikkens klimagassutslipp på rutene fra Norge var i 2018 på det dobbelte av nivået i 2000.¹ Nye fly og teknologiske forbedring har på langt nær vært tilstrekkelig til å oppveie for økte utslipp som oppstår som følge av trafikkveksten.

Naturvernforbundet forventer at det med all støtte til luftfarten må følge strengere klimakrav. Stortinget må slå tydelig fast at luftfarten må gjennomføre utslippskutt i egen sektor som er på minst samme nivå som for ikke-kvotepliktig sektor. Det må bety minst 50 prosents reduksjon i klimagassutslipp i 2030 (noe som er ambisjonsnivået i Klimakur 2030 i ikke-kvotepliktig sektor, et ambisjonsnivå som Naturvernforbundet anbefaler at økes til 55 prosent, basert på hva som er nødvendig for å innfri Parisavtalen). Myndighetenes virkemidler i form av blant annet CO₂-avgifter og passasjeravgifter i luftfarten må tilpasses for å bidra til å innfri et slikt mål, og det må signaliseres tydelig nå.

---

¹ Statistisk sentralbyrå, Statistikkbanken, 11561: *Energibalanse. Tilgang og forbruk, etter energiprodukt*: <https://www.ssb.no/statbank/table/11561/>

Støtte til jernbane og fylkeskommunal kollektivtransport

Det er ikke bare luftfarten som sliter. Kollektivtransporten opplever også et kraftig trafikkbortfall. Det er bra at fylkeskommunene får en delvis kompensasjon for dette (på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett), men vi ser at situasjonen er langt mer alvorlig. Det trengs mer penger enn det som er satt av i regjeringens budsjettforslag. Også for jernbanen må vi unngå situasjoner som gjør at togbransjen svekkes i kampen for å få flere til å reise kollektivt og for å flytte gods fra vei til bane.

Støtte til kommersielle ekspressbussruter

Også kommersielle ekspressbussruter i områder uten et godt togtilbud trenger en økonomisk kompensasjon for ikke å gå overende. Slike ruter mottar normalt ingen tilskudd og er helt avhengige av billettinntektene, som nå nærmest er borte. En støtteordning trengs for slike ruter, for å sikre et minimumstilbud og unngå at rutene legges ned permanent. Et fungerende busstilbud kommende sommer er også viktig for å gjøre det lettere for nordmenn å feriere i eget land.

Støtteordning for sykkeltiltak

Sykkel er et fantastisk transportmiddel som kan avlaste både veinettet og kollektivtransporten. Det er miljøvennlig og «smittevennlig» – og mer fysisk aktivitet skaper også bedre folkehelse og lavere helseutgifter. Nå trenger vi strakstiltak for å oppnå bedre kår for sykling, som også hindrer at folk tyr til privatbilen av frykt for smitte på buss og bane. Mye vil måtte skje i de større byene, der kommunene eller fylkeskommunene har ansvaret for veinettet. Siden disse også er blitt økonomisk berørt av koronaviruset og har lite ekstra penger til slike formål, trengs det en statlig støtteordning for sykkeltilrettelegging i revidert statsbudsjett, og vi foreslår at denne blir på 500 mill. kroner i 2020.

Vedlikehold og investeringer som motkonjunkturtiltak

Som ytterligere motkonjunkturtiltak er Naturvernforbundet opptatt av midler til vedlikehold av jernbanen og tiltak som styrker godstransport på bane mellom landsdelene, og det er også et stort behov for midler til å bygge ut kollektivtransporten i tråd med byvekstavgiftene.

Klima- og miljødepartementet

Klimatiltak (kap. 1420 post 61)

I statsbudsjettet for 2020 har Klimasats-ordningen fått 182 mill. kroner pluss ytterligere 77 mill. kroner til hurtigbåter. Til dette har Miljødirektoratet har fått inn rekordhøye 587 søknader om til sammen om lag 750 mill. kroner. Dette er mange gryteklare prosjekter som kan få store positive ringvirkninger i samfunnet dersom de får penger, i form av arbeidsplasser og grønn omstilling. Naturvernforbundet foreslår at bevilgningen for 2020 økes til 600 mill. kroner totalt, altså 341 mill. kroner ekstra i revidert statsbudsjett. Regjeringen har ikke foreslått noen påplussing.

Naturvernforbundet vil samtidig peke på at ordningen med Klimasats må videreføres i 2021. Klimasats har gode resultater å vise til.² Den første perioden for Klimasats er over, og det vurderes i disse dager om den skal fortsette. Naturvernforbundet mener det er helt nødvendig for at Norge skal nå sine klimamål. Ferske tall fra Miljødirektoratet viser at utslippene i mange kommuner økte fra 2017 til 2018, og det trengs nå flere prosjekter som får utslippene ned og viser vei mot et fossilfritt samfunn.

Energifondet (kap. 1428 post 50)

For å ta vare på natur og samtidig få tilgang til elektrisk kraft som kan brukes til å fase ut fossil energi, står energieffektivisering sentralt. Enova har en viktig funksjon for at vi skal få realisert målet om å spare 10 TWh energi fra eksisterende bygg. Flere tusen arbeidstakere er i dag sysselsatt i bedrifter som arbeider med å installere varmepumper, ventilasjonsanlegg og

---

² Om Klimasats: <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2020/januar-2020/klimasats-gir-utslippskutt-og-omstilling-i-kommunene/>

solenergianlegg. Dette er arbeidsplasser i små og store firmaer over hele landet. Disse bedriftene trues nå av permitteringer og oppsigelser. Enova hadde vedtatt å kutte eller redusere støttesatsen på mange energitiltak fra 1. april 2020, men har nå utsatt dette til 1. juli. Det er positivt, men ikke nok. Regjeringen må gå i dialog med Enova for å doble støttesatsene for energitiltak i husholdningene for resten av 2020 i forhold til dagens nivå. Dette kan gjøres uten ekstrabevilgninger over statsbudsjettet fordi det allerede er avsatt midler i Enova-avtalen. Denne type støtte er også avklart i henhold til ESA-regelverket for statsstøtte. Samtidig bør flere tiltak inkluderes i støtteordningen, slik at boligeiere kan gjennomføre viktige tiltak som etterisolering, som igjen gir økt aktivitet i byggebransjen.

Naturvernforbundet foreslår at Enova får 2000 mill. kroner ekstra i revidert statsbudsjett. Regjeringen har dessverre ikke foreslått noen påplussing her.

Landbruks- og matdepartementet

Ekstraordinære tiltak i skogbruket (kap. 1149 post 76)

Regjeringen vil gi 50 mill. kroner ekstra til skogtiltak, noe som blant annet åpner for mer veibygging og drift i bratt terreng med villmarkspreg. Da vil subsidiene gå til å hogge gammelskog og inngrepsfrie områder som er dokumentert å være biologisk svært viktige. I villmarksområder er det faglig grundig dokumentert at artsmangfoldet er like høyt og sammenliknbart med naturreservat og nasjonalparker og dobbelt så stort som i vanlig drevne skoger. Bygging av skogsveier i veiløse områder og drift i bratt terreng er en stor trussel mot villmarka og gir store negative effekter på biologisk mangfold i skog.

Slik subsidiering rammer med kirurgisk presisjon indrefiletene av gammelskoger som vi har igjen i Norge, og som Stortinget har vedtatt at skal registreres og ivaretas. Stortinget har også vedtatt at de biologisk viktigste skogene skal vernes først, i tråd med NINAs mangelanalyse. Disse skogsubsidiene vil virke motsatt av Stortingets vedtak. Å kamuflere dette som miljøvennlige, grønne klima- og miljøtiltak er naturfaglig helt feil, da virkningen faktisk er negativ for både klima og naturmangfold.

Naturvernforbundet mener at Stortinget må omdisponere disse midlene og presisere at de heller må brukes på miljøfremmende tiltak i skogbruket, som blant annet kunnskapsoppbygging i skognæringen og opplæring i mer miljøvennlig skogsdrift samt plukkhogst på arealer som tradisjonelt ville blitt flatehogd. Dette vil gi en biologisk og klimamessig positiv effekt og en næring som går i grønnere retning.

Olje- og energidepartementet

Kartlegging av havbunnsmineraler og kunnskapsoppbygging (kap. 1810 post 21)

Bevilgningen til kartleggingen av havbunnsmineraler og kunnskapsoppbygging er i revidert statsbudsjett foreslått økt til 139 mill. kroner, det vil si 70 mill. kroner ekstra.

Miljødirektoratet skriver følgende i sitt hørings svar³ til forslag til lov om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen: *... det er store havområder hvor vi mangler kunnskap om biologisk mangfold, spesielt knyttet til havbunnen. Det vil si at vi høyst sannsynlig har uoppdagede forekomster av sårbart og verdifullt naturmangfold på havbunnen, som så langt ikke har noen form for beskyttelse mot påvirkning. Siden vi mangler denne kunnskapen, er det svært viktig at Stortinget presiserer at bevilgningen må øremerkes kartlegging av og kunnskapsoppbygging om de biologiske verdiene på havbunnen.*

Med vennlig hilsen
Silje Ask Lundberg, leder i Naturvernforbundet

---

³ Miljødirektoratets høringsuttalelse:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/391c1c527ff54e1f91e3be20ae84b01b/miljodirektoratet.pdf?uid=Milj%C3%B8direktoratet.pdf>